

BULLETIJN

- - VAN DEN BOND VAN INTERNATIONAAL-KOMMUNISTEN - -

OPSTEL EN BEHEER

HET NUMMER : 50 CENTIEM

JAARABONNEMENT : 6 FRANK

MAANDBLAD

Fr. Van Ooroonenborch.

Langstr. 74.

Borgerhout.

NOVEMBER 1938

N° II

VIERDE JAARGANG.

INHOUD : De Oorlog voorloopig vermeden.

Het Proces van de P.O.U.M.

De Uitslag der Gemeenteverkiezingen.

De Wilde Stakingen.

De Anti-Oorlogsliga houdt den Oorlog tegen.

DE OORLOG VOORLOOPIG VERMEDEN.

Alles in Europa is nu aan het gisten gegaan. Hitler en Mussolini hebben te München het spelletje aan gang gezet en alle staten, groote en kleine, zijn nu op jacht naar de bevrediging hunner nationalistische droomwensen, de vergroting van het vaderland. Allemaal zien ze, in naburige landen "verdrukte" (dat spreekt vanzelf!) minderheden die niets beters vragen dan terug bij het moederland aangesloten te worden. Men vraagt zich af wanneer daar een eind aan zal komen. De toekomstmogelijkheden zijn talrijk, terwijl er nog geen bepaalde richting schijnt ingeslagen te zijn. Eén ding is er duidelijk, namelijk dat Midden- en Oost-Europa nu voor goed gesloten zijn voor de overwinnaars van den laatsten oorlog. In Midden-Europa is Duitschland nu de baas. Zijn expansionistische oogmerken, die tot opheden slechts als curiosum de aandacht trokken, doordrongen als ze waren van een fantastische strijdideologie, nemen nu langs verschillende zijden een vasten vorm aan. De "Drang nach Osten" heeft in de ontbinding van Tjeko-Slovakije een vruchtbaar terrein gevonden. Zal de verovering der vruchtbare landen van Oekraïne gebeuren langs den weg van de stichting van een onafhankelijken Oekraïne-staat, waarvan Subkarpatisch Rusland den kern zou vormen? Zal men een soort van Europeeschen Mandjoekwo-staat scheppen, die geen andere bestaansreden zou hebben dan het bedekken van het Deutsche expansionisme? Of zal het Deutsche streven in een andere richting geleid worden door een ommekeer in de huidige imperialistische bondgenootschappen? Zal Rusland, dat op de kaart van Frankrijk gespeeld heeft, nu het tegenover de verbijsterende ineenstorting der diplomatische strategie van zijn bondgenoot staat, zich tot het voorheen zoozeer gesmaade fascisme keeren?

Wij zullen het weldra weten. Wat van nu af aan voor iedereen duidelijk wordt is dat het regiem van den gewapenden vrede zich openlijk voor Europa aankondigt. Het opsommen der bedragen die in verschillende landen aan bewapeningskosten zullen besteed worden zou een beetje eentonig worden. Overal dragen de oorlogsbegrotingen hetzelfde kenmerk, namelijk dat zij voortdurend herzien en aangevuld worden, terwijl ze tenslotte toch slechts een gedeelte vertegenwoordigen van hetgeen in werkelijkheid door den bewapeningswedloop aan kapitaal geëischt wordt. Dergelijke cijfers kan men trouwens dagelijks in alle dagbladen vinden. Het staat echter vast dat het bedrag dezer uitgaven thans tot een hoogte gestegen is die men slechts met de vroegere werkelijke oorlogskosten vergelijken kan.

De gevolgen van een dergelijken stand van zaken voor heel de wereld zijn wel te voorzien. Men vraagt zich af wat de verdienste zou kunnen zijn van hen die te München zoogezegd den vrede gered hebben, wanneer men bedenkt dat die vrede moet betaald worden door de massa, waarvan men te dien einde nog een gedeelte van het allernoodzakelijkste zal afnemen. De genen die, langs den anderen kant, beweren dat die overeenkomst toch dat goede in zich heeft dat zij aan de democratiën den tijd geeft hun grenzen te versterken, aan de arbeiders hun posities te consolideeren om aldus een versterkte stelling te kunnen opwerpen tegen de openlijke diktatuur van het kapitaal, zou men moeten vragen hoe de democratische vrijheden kunnen behouden blijven daar waar het er in de eerste plaats om gaat de massa tot levensvoorwaarden te dwingen waarvan de ellende duidelijk is wanneer men weet dat van de opbrengst van haar arbeid niet alleen de gewone kapitalistische winstafname gedaan wordt, doch ook nog de geweldige bedragen die door de vernietigingsindustrie geëischt worden. Kan er nog van maatschappelijke verzekeringen, ouderdomspensioenen, vermindering der arbeidsuren, betaald verlof, verbetering der beroepsopleiding en algemeene opleiding der jongeren, sprake zijn wanneer het er nog slechts op aan komt de kosten van het arbeidsloon tot het minst mogelijke terug te brengen teneinde het onverzadelijk oorlogsmonster te kunnen voeden met de meerwaarde die uit den loonarbeid geperst wordt? Van nu af aan is Europa op oorlogsvoet. De mobilisatie heeft nog geen betrek op de gevechten aan de fronten doch reeds wel op den nijverheidssektor. Oorlog en democratie staan tegenover elkaar als water en vuur. De voorbereiding tot den oorlog zal overal een versterking der diktatoriale tendensen, zoowel op economisch als op politiek gebied, meebrengen. En dit zoowel in de democratische landen als in de fascistische.

Een beter voorbeeld dan het Tjeko-Slovaaksch geval zou men niet kunnen indenken om het failliet aan te toonen van de politiek die door de sociaal-democratie gevolgd wordt, en die er in bestaat den strijd voor de maatschappelijke revolutie op te geven en te vervangen door den steun aan het kapitalistisch regiem zoggauw dit zich in een democratisch mantel tje hult. Het stelsel der maatschappelijke verzekeringen, na den oorlog in Tjeko-Slovakië ingesteld, wekte de bewondering van al degenen waarvoor het socialisme nog slechts een strijd beteekent om het kapitalisme voor de arbeiders draagbaar te maken. Wat zal er van deze "overwinningen" geworden nu deze staat een vassaal van Duitschland geworden is, om zelfs niet te spreken van het Sudeten-gebied waar het bestaan der arbeiders gelijkgeschakeld is op dat der Duitse arbeiders, die andere slachtoffers van het waanbeeld der politiek die zich op de "maatschappelijke hervorming" van het kapitalisme steunde. En voor wat betreft het lot der jon-

geren, men hoeft slechts gaan te kijken in de kampen van den verplichten arbeidsdienst, onlangs ingericht met het oog op de oorlogsvoorbereiding, om te weten of dit regiem de voorwaarden benadert die onze hervormers zich gesteld hadden in verband met de opvoeding der arbeidersjeugd.

Socialisten en kommunisten hebben altijd de overwinning van het fascisme voorgesteld, voor wat betreft de oude kapitalistische landen met een democratischen staatsvorm, als het mogelijk gevolg, hetzij van een contra-revolutionairen opstand der bourgeoisie die aldus buiten haar eigen wetten... lijkheid treedt, hetzij van een militaire nederlaag van de democratische landen in een oorlog tegen de fascistische machten. We zien dat het fascisme zich op een andere manier opdringt. Het fascisme overwint door het "verraad" der democraten. Duitschland werd door de socialistische en kommunistische democraten aan het fascisme overgeleverd. Het zijn de democratische landen die, na het aan het bewind komen van Hitler, door een politiek van toegevingen aan het fascisme zoals er tegenover het Duitschland van Weimar nooit een gevoerd werd, de eerste suksessen van het nazisme vergemakkelijkt hebben. Na Duitschland, is Oostenrijk gevallen. Nu Tjecko-Slovakije. Morgen Spanje. En zoo wordt de lijst groter en groter.

Het is onnoodig bij deze vaststellingen stil te blijven staan. Het komt er op aan de diepere beteekenis dezer evolutie te vatten en er de noodige besluiten te weten uit te trekken. Het fascisme is de huidige bestaansvorm van het kapitalisme. Het is zijn manier om aan de proletarische revolutie weerstand te bieden. De overwinning van het fascisme in een land brengt zijn overwinning ook elders mee, want geen enkele bourgeoisie wil op haar burens achteruit blijven. Allemaal willen ze zich de laatste uitvindingen toeëigenen van de wetenschap der verdrukking van het proletariaat. In dien zin is de bourgeoisie internationalistisch, kent ze geen vaderland, heeft ze geen nationalistische vooroordeelen. Het heerschen is haar werkelijke bestaansreden. Daarvoor zal ze zich met den duivel verbinden en zelfs, indien noodig, met den "vijand".

Doch het is alleen in dien zin dat de bourgeoisie internationalistisch is. Eens het binnenlandsch evenwicht verzekerd, eens haar klasse-heerschappij goed verzekerd, kan de strijd voor de winst slechts den weg op gaan die leidt naar den oorlog met nabije of verre geburen. Het fasciseeren van Europa en van de wereld vernietigt de illusie van een internationalen vrede. München komt het al te bewijzen. De socialistische internationale heeft, naar het schijnt, beraadslaagd.. nadat alles voorbij was. Toen de internationale spanning in September op haar hoogtepunt was, heeft de S.I. van zich niet laten hooren, was ze nergens te vinden. In haar karakterlooze resolutie beproeft ze -maar hoe flauwtjes- de oude illusies weer op te warmen. Nauwelijks is de laatste hersenschim verteerd door het geweld der internationale gebeurtenissen, of onze beroepsdroomers hebben nieuwe begoochelingen voor den dag gehaald. Nu wordt het het Roosevelt-evangelie waaraan de Internationale haar hoop verbonden heeft. De socialistische en syndikale Internationales zijn dood, dat hebben de laatste gebeurtenissen bewezen. Wanneer zij een internationalistische taal willen voeren doen ze het zonder de minste overtuiging. Het geloof is geweken. Doch zelfs in't tegengestelde geval zou haar stem bij de massa geen weerklank meer vinden. Deze zoekt haar heil bij de sterken, en het is niet op het oogenblik dat zij vaststelt dat de socialistische vooruitzichten de één na de andere door de feiten gelogenstraft worden, dat zij bereid zal zijn hun opnieuw geloof gaan te schenken. De sociaal-demokratie heeft het internationalis-

tisch geloof gedood, tezamen met het klasse-bewustzijn van de massa. Deze laatste volgt de sociaal-demokratie nog slechts in de mate waarin zij haar socialistische fraseologie laat vallen, of beter het overschot dezer fraseologie zooals zij gewoon was ze te verdedigen. Deze massa zoekt nu haar toevlucht in een andere leer, die even teleurstellend in haar toepassing en even doodelijk in haar gevolgen is als het schijn-internationalisme der sociaal-demokratie: het nationalisme. Het help-u-zelve principe der bourgeoisie, zooals zij het in haar wereld-politiek toepast, is voor de massa nu ook scering en inslag geworden. Het is deze geloofsbelijdenis die zich geuit heeft in het hysterisch applaus waarmee de menigte de ongere heer-schappen Daladier en Chamberlain onthaald heeft.

Ziedaar wat ons München geleerd heeft. Twintig jaar pacifistische illusie en klassen-samenwerking hebben bij de massa iedere socialistische en internationalistische kiem gedood. De ideologie van het pacifisme is niet door haar tegenstanders vernietigd. De demokratiën werden niet door de voorstanders van het fascisme overwonnen, want het zijn de demokraten zelf die het op zich genomen hebben haar basis aan te tasten. En het is daarom dat iedere inspanning om het proletarisch internationalisme te doen herleven, wil het geen nieuwe desillusies scheppen en nieuwe ineensstortingen voorkomen, het oude sociaal-demokratisch pacifisme en den geest der klassen-samenwerking met den wortel moet uitroeien.

HET PROCES VAN DE P.O.U.M.

Het proces van de P.O.U.M. is uitgelopen op veroordeelingen tot 15, 10 en 5 jaar en enkele vryspraken. Men mag zeggen dat, ondanks deze veroordeelingen, waartegen ieder die zich revolutionnair noemt het dient opnemen, het proces nochtans een nederlaag beteekent voor de Negrin-regeering en voor alwat haar in 't buitenland steunt of haar in Spanje zelf aanhangt. Naar het blijkt heeft het gerechtshof als beschuldigings-aanvoeringen slechts behouden: de oproep tot militair oproer, en heeft het de beschuldiging van spionage en samenheulen met Franco laten vallen. Dit beteekent een nederlaag voor de Negrin-regeering en voor de stalinisten vooral. Wy meenen ons niet te bedriegen door te beweren dat deze nederlaag ontegensprekelyk op een achteruitgang van het Stalinisme in Spanje wyst.

De korrespondentie uit Spanje van "Le Peuple" hadden ons eenigszins op dezen afloop voorbereid. Marthuys, de korrespondente van "Le Peuple" heeft niet de minste sympathie voor de P.O.U.M. en zy steekt het niet onder stoelen of banken (zy is niemand anders dan de dochter van Kamille Huysmans). Zonder de verdediging van de stalinisten te nemen heeft zy nooit iets gepubliceerd dat hun in welk opzicht ook schade kon brengen. Zoo heeft deze korrespondente die overal vryen toegang had en die ons zoozeer heeft onderhouden over de menschelykheid die de republiek aan den dag legde tegenover de nonnekens en de notabele "gevangenen" door de regeering ondergebracht in prachtige kasteelen en domeinen, scheen volledig onwetend te zyn van het bestaan van een private stalinistische politie en van de aanwezigheid van anti-fascistische gevangenen in de republikeinsche kerkers. Zoo'n vergetelheid is van verdacht-welsprekenden aard. Maar ondanks haar partydigheid anderszins, had zy het toch noodig en voorzichtig geoordeeld er op te wyzen dat de verdediging eerder ruw was van stapel geloopt tegen de door de beschuldiging aangevoerde bewyzen, waarop de beschuldiging van spionage en samenheuling met den vyand was opgebouwd. Zooals men weet waren deze "bewyzen" niets anders dan in politie bureelen gefabriceerde dokumenten van stalinistisch maaksel en waaraan de politie (altdy zy)

een echtheid toekennen door ze te ontdekken in de woning van door haar op voorhand uitgezochte slachtoffers. Deze vervalschingen waren sinds lang als dusdanig door ministers erkend en het kan ons alleen verwonderen dat het gerecht ze nog durfde voorbrengen in een ietwat ernstig proces. Het nieuws uit de dagbladen toont aan dat de verklaringen van de getuigen ten laste (alle toevallig stalinisten) de beschuldiging erg in verlegenheid hebben gebracht.

Het blijft nochtans een feit dat de voornaamste leiders van de P.O.U.M. veroordeeld zijn tot verscheidene jaren gevangenis. De ontbinding van de P.O.U.M. sedert lang door de politie bevolen werd door de rechtbank bekrachtigd. De regeering heeft den fameuzen kaakslag haar door de arbeiders van Barcelona den 3. Mei 1937 toegediend nog niet kunnen verwerken, want het is vooral voor hun deelname (in hoedanigheid niet van aanstokers; maar van onderhandelaars tusschen de arbeiders en de overheden) aan die gebeurtenissen dat de beschuldigen worden getroffen. De veroordeeling en de ontbinding van de P.O.U.M. maakt deel uit van een plan tot ontwijking van de arbeidersaktie, voor de Negrin-regeering onontbeerlijk om zijn kompromispolitiek met het nationalisme tot een goed einde te brengen. Hy toont op voorhand welke opofferingen noodig zijn om dit kompromis te bereiken.

Onder voorwondsel de baan vrij te maken om een afdoenden strijd te voeren tegen de vyanden van de republiek, heeft hy met de hulp van socialistten, kommunisten en anarchisten een soort diktatuur over de duizenden gekerkerde arbeiders ingesteld. Het proces van de P.O.U.M. geeft ons een kyk op heel die verdrukking waarover geen enkel blad een woord rept. Deze veroordeelingen moeten de arbeiders van hier wakkerschudden. Zy moeten hun solidariteit uitschreeuwen met de Spaansche arbeiders die niet willen dat de republiek worde overgeleverd aan de ergste vyanden van de arbeiders. Het volstaat niet brood te zenden. Er moet een solidariteitsbeweging met de slachtoffers van Negrin op touw gezet worden vooraleer deze er in geslaagd is volledig den weg open te stellen voor de overwinning van het franquisme.

OVER WILDE STAKINGEN.

In een vorig artikel hebben wy er op gewezen dat de wilde stakingen een zeer belangwekkend verschynsel zijn in den klassenstryd en hebben hierby enkele algemeene beschouwingen aangekneopt. Dit volstaat echter niet.

Waarom omdat zy een nieuwe periode van den klassenstryd inluiden, belichten zy scherper dan in de vorige periode alle vraagstukken (organisatorische en algemeen-politieke) die door den strijd van de arbeidersklasse worden gesteld. Niet dat zy ze daarom eenvoudiger maken. Integendeel.

Problemen van organisatorischen aard: het partyprobleem. - De noodzakelykheid van een party van de arbeidersklasse wordt niet bepaald door het al of niet aanwezig zijn in de breede lagen van de arbeidersklasse van een stemming vóór of tegen het partyprincipe. Ook niet overwegingen van zekere elementen of groepeerings die in feite of in hun bedoelingen een zekere rol in de ontwikkeling van den klassenstryd vervullen of te vervullen hebben. De noodzakelykheid van een party van de arbeidersklasse ligt besloten in het begrip van den klassenstryd zelf.

Indien de party een begrip was dat vreemd was aan den klassenstryd, nadeelig; indien we konden bewyzen dat telkens als de arbeidersklasse

in haar ontwikkeling tot afgeteekende maatschappelyke laag met bepaalde maatschappelyke opdrachten langs den weg van de ordening van haar krachten haar toevlucht zocht in de oprichting van een party, zy telkens "den verkeerden weg opging", zy afbreuk deed aan haar rol van omwentelaar en omvormer van de gegeven maatschappelyke ordening, zy de voorwaarden miskende die aan de basis liggen van haar aktiviteit tot zelfbekryding, dan moesten we het begrip party onvoorwaardelyk verwerpen.

Indien we kunnen bewyzen dat het begrip "party" eigen was aan een voldongen periode van den klassenstryd, waarin zy een zekere rol te vervullen had en vervuld heeft, maar een heel betrekkelike dan en dat zy haar bestaansreden enkel vond in een graad van het klassebewustzyn onder de arbeiders, te zwak, te weinig ontwikkeld om toe te laten dat de arbeidersklasse haar "specifieke" strydorganisaties schiep, die de aktiviteit en de rol van de party vervangen, uitschakelen of overbodig maken, door ze op een "hooger plan" te verwezenlyken, specifieke strydorganisaties die uiteraard de aangewezen en onvervangbare, uitsluitende werktuigen en dragers zyn van de machtsverovering door het proletariaat, waarvan de wilde stakingen de periode zouden inluiden, dan moeten we onvoorwaardelyk het partybegrip verwerpen en met alle middelen de propaganda voor de "specifieke organisaties van de arbeidersklasse tot de machtsverovering en de vestiging van het kommunisme" voeren en ons alleen hiertoe bepalen, alles beschouwen in het licht van deze propaganda, alles ertoe betrekken.

Dan staat en valt de arbeidersstryd met alwat hy in en om heeft - met de mogelykheden van nu en de perspektieven voor de toekomst- met het al of niet op de been brengen van de nieuwe organisaties van de arbeidersklasse: de bedryfsraden en niets dan de bedryfsraden. Dan dieneer we er op te wyzen dat de oude organisaties van de arbeiders, waaraan zy blyven hangen dank zy een zekere hun eigen inertie, een door niets gemotiveerd vertrouwen in onwederroepelyk vervallen mogelykheden die het gebonden en gebald plynven achter doode, geburokratiseerde en verrotte ballastlichamen nog zou bieden, taboe zyn en geschuwd en gemeden moeten worden als de pest.

Als we dat niet kunnen dan moeten we onderzoeken hoe het begrip party te vereenigen is met de noodzakelyke ontwikkeling van de nieuwe organisaties van de arbeidersklasse, die uit de wilde stakingen geboren worden en in welke opzichten de oude arbeidersbeweging de elementen kan leveren voor den uitbauw van de nieuwe.

De arbeidersklasse, volledig bewust, kommunistisch bewust is in de kapitalistiese maatschappy niet denkbaar. Dergelyk bewustzyn als produkt van de maatschappelyke ontwikkeling en dus van den klassenstryd zelf, is zelf een door de proletarische revolutie te bereiken doel. Het bestaat niet en kan niet bestaan, noch by de massa, noch by de voorhoede: Het kan niet bygebracht worden, niet aangeleerd, het moet beleefd worden. Zyn voedingsbodem is dus de stryd zelf.

In de afgeloopen periode heeft het bestaande, gebrekkig, niet-kommunistisch bewustzyn vorm en inhoud gegeven aan bepaalde organisatievormen: party en vakbonden. Beide hebben zy een rol gespeeld: organisatie, voorlichting. Op zichzelf, los van de massa hebben zy nooit iets kunnen verwezenlyken dat aan den stryd van de arbeidersklasse toen goede kwam. Als handelende, dryvende, omvormende kracht, gesteund, geleid of tegengewerkt door haar organisaties bleef en blyft altyd de massa der arbeiders in de bedryven. Haar wapen by uitstek is de staking.

Is de wilde staking een speciaal type van staking, streng en wezenlyk te onderscheiden van andere stakingen?

Zooals we in ons vorig artikel hebben aangetoond dat de klassenstryd in zyn wezen een stryd is voor de machtsname door de arbeidersklasse, waarheid die door het op hervormingen binnen het kader van den kapitalistischen staat gerichte reformisme glansryk illustreert, zoo dient er hier op gewezen dat aan de basis van alle hervormingen, t.t.z. van alle gedeeltelyk aantasten, van alle fragmentaire "omwentelingen" van de kapitalistische maatschappij, de aktie van de massa ligt.

Elke staking tast nog niet de grondvesten van het maatschappelyk uitbuitingssysteem aan: om een werkelyke bedreiging te zyn voor de bourgeoisie moet zy afmetingen aannemen die onmiddellyk of over langeren duur een gedeeltelyke of algeheele ontreddeering van de kapitalistische produktie met zich brengen en tegelyk de voorwaarden scheppen voor den politieken stryd om de macht. Dergelyke bewegingen hebben zich zoowel in de afgelopen als in de huidige periode voorgedaan, (heel de voorrevolutionnaire geschiedenis van den klassenstryd in Rusland staat in dit teeken. Ook de massabewegingen in Frankryk, Spanje, België, Amerika en elders)

Nu ontleenen echter de stakingsbewegingen van de laatste jaren een byzonder karakter aan de byzondere ontwikkelingsperiode die het kapitalisme doormaakt.

1° Toespitsing van de klassentegenstellingen in alle hoog-geïndustrialiseerde landen: Vernauwing van de winstbasis-Belemmering op internationaal warenverkeer-Landbouwkrisissen nopen de bourgeoisie tot grooter uitbuiting en uitbouw van sterker staatsautoriteit.

2° Toespitsing van imperialistische tegenstellingen: Uitputting der afzetgebieden-Versmoelde konkurrentiewedloep-Beporing van kapitalsbeleggingen-Opvoer van de oorlogstoerusting-Permanent oorlogsgevaar-Concentratie en rationalisatie van de bedryven-Monopooluitbouw.

In groote lynen: gelykschakeling en afbouw van den levensstandaard van de massa; bestendig machtig werkelozenleger.

In deze atmosfeera) in de demokratische landen: groote in reuzenbedryven ondergebrachte, in sterke vakbonden gegroeppeerde arbeidersmassa's met voldoende politiek inzicht om aan te voelen dat over hun lot beschikt wordt op om het even welk punt van de wereld. Verdwynen van het lokalisme. De traditioneele arbeidersorganisaties vervullen de rol van indammer en afleider van de massareakties. De uiteenlopende interessen van de nationaal-gebanden en internationale kapitalistische belangengroepen vinden hun weerspiegeling in de ideologische verpantsering van de groote konkurereende arbeidersorganisaties-Amerika: Lewis(Roosevelt:spoorwegkapitalen, enz.):Green(Anti-New Deal) Antifascisme -

b) in de fascistische landen: de dreigende ekonomische ineenstorting met hieraan beantwoordende maatschappelyke gistingen hebben met vreemde "demokratische" tusschenkomst tot het neerslaan van de traditioneele "demokratische" arbeidersbeweging geleid, wier kapitalistische funkties werden overgedragen op een autoritair staatsapparaat.

In deze omstandigheden moesten de stakingsbewegingen een vast-afgelynd karakter verkrygen: Massale bewegingen(waarin het machtsvertrouwen niet vreemd is aan de reële parlementaire machtspositie van de officieele arbeidersorganisaties) door machtige organisaties ingedykt binnen de grenzen hun door de bourgeoisie gesteld geven aanleiding tot substantieele toegevingen vanwege het kapitaal, dat nochtans de middelen behoudt en aanwendt om met den steun en de samenwerking van dezelfde organisaties deze toegevingen weer te beknotten en ten slotte de basis te scheppen voor nog scherper uitbuiting, waartoe zy door den groeienden konkurrentiestryd en de groeiende legerbehoeften wordt genoopt.

Dit verloop verhoogt de spanning tusschen de immer bedrogen en geplunderde massa en haar organisaties, waarvan zy immer duidelyker de onmogelykheid inzielt (op gevaar af van zelfvernietiging: want in een revolutionnair arbeidersstaat vinden zy geen plaats en ook niet in een fascistischen staat) te dulden dat de stakingsbeweging andere doeleinden nastreeft dan hervormingen binnen den burgerlyken staat, hervormingen die de bourgeoisie van haar kant niet meer by machte is toe te staan). Voor haar wordt duidelyker: het faljiet van de kapitalistiese produktiemethode; het faljiet van de oude arbeidersbeweging.

En dit geeft zyn inhoud aan de nieuwe periode van klassensrtyd waarvan de wilde stakingen een voorbode en een eerste uiting zyn.

. . .

Zullen de komende klassebotsingen met hun tydgebonden massakarakter, met den politieken inhoud terug te voeren op de algemeene karaktertrekken van de huidige periode van het kapitalisme, de oude dualiteit en in zeker opzicht de oude tegenstelling party: vakbonden, basisorganisatie: organisatie van de voorhoede, die ieder hun eigen rol hebben gespeeld, omzetten in een nieuwe synthese: de bedrijfsraden als de authentieke en uitsluitende organisatie van het strydend proletariaat?

Het mag ons niet voldoende zyn de beslissende rol te onderstrepen van de basisorganisaties, zo met hand en tand te verdedigen tegen alle optreden van wat zich organisatie van de voorhoede meent te mogen noemen, dat afbreuk doet aan de autonomie van den proletarischen stryd door de basisorganisaties te beschouwen als werktuigen in dienst van de leidende en richtende partyorganisaties, zonder hierby te zeggen dat de party haar plaats en haar rol heeft in den klassenstryd ten zelfden titel als de bedrijfsraden: hierdoor alleen zal het ons mogelyk zyn een juiste, konkrete en eerlyke houding aan te nemen tegenover de kwestie van de bedrijfsraden. Hierdoor zullen we de objektieve waarde en de praktische draagwydte van den onder de massa heerschenden anti-partygeest weten naar waarde te schatten.

Een organisatie van de voorhoede wordt tot revolutionnaire party van het proletariaat als ze als zoodanig wordt erkend door het revolutionnair proletariaat in de bedrijfsraden: van hen krygt zy haar opdrachten, van hen haalt zy haar macht: zy zyn de dragers van de revolutie, zy vormen de kernen van de diktatuur van het proletariaat, zy zyn de uitbouwers van de nieuwe maatschappijorde, zy leveren haar verantwoordelyke en uitvoerende lichamen.

Op deze bekrachtiging achter wachten om te onderzoeken welke voorwaarden aan de party worden gesteld om te beantwoorden aan de rol die wy meenen dat zy in den stryd dient te spelen, is zich blootstellen aan alle gevaren en alle euvels die we in de oude organisaties niet hebben opgehouden te bestryden; een party kan niet geïmproviseerd worden met als grondslag een organisatie die altyd het partyprincipe genegeerd of bestreden heeft. Wie zich niet bewust instelt op het uitgroeien tot een revolutionnaire party van het proletariaat is niet in staat alle voorwaarden in zich te vereenigen om uit zyn schoot te weren alwat schaaft of afbreuk doet aan het karakter dat we willen geven aan den revolutionnair stryd gedragen door de bedrijfsraden.

Evenzeer als de klassenstryd een organisatieproces is (en dit in groote-in 't algemeen gezien byna uitsluitende mate, daar het proletariaat in zyn strydorganisaties het beste en het sterkste legt wat het op een gegeven oogenblik te bieden heeft, wat op zichzelf een voldoende verklaring levert voor het zich gehecht en gebonden voelen tot het bittere of treurige einde toe met de éénmaal met zyn bloed gebouwde organisaties) dat ten grondslag ligt aan welken basis-organisatie-vorm ook, evenzeer is by de kiembodem waarop alle revolutionnaire groepeerings van de voorhoede ontstaan, weer verdwynen, of zich uitbouwen tot revolutionnaire party van het proletariaat in gestadige voeling en wisselwerking met de basisorganisaties.

Deze wederzydsche verhouding is een kernprobleem van den revolutionnair stryd. Wel is het eenvoudiger deze kwestie als onbestaand te beschouwen; zeker is het dankbaarder zich tot de arbeiders te richten met de o zooveel vereenvoudigende profetie, dat voortaan die nachtmerrie van den klassenstryd- de kwestie van de verhouding party:massa- voor altyd van de baan zal zyn, als zy er maar voor zorgen dat ze hun bedryfsraden vormen en niets dan hun bedryfsraden. Maar of die profetie en haar verkondiging ten slotte veel meer klaarheid en richtingvastheid aan den proletarischen stryd zal byzetten, dat betwyfelen we, neen dat loochenen we.

Een organisatie, of een min of meer afgeteekend, min of meer gebonden geheel van individuen die tot doel hebben in te werken door propaganda of anderszins op het verloop van den klassenstryd en die zich onderscheidt van de basisgroepeerings, van de "authentieke arbeidersorganisaties", de arbeidersraden, vervult wel degelyk een funktie, en een funktie die zich onderscheidt van die der arbeidersraden. Hoe inniger zy zich vervlecht met den klassenstryd, des te uitgebreider, des te veelzydiger wordt die funktie.

Dergelyke vervlechting is niet te denken dan onder den vorm van het uitbouwen van een op specifieke aktie aangewezen centrale organisatie (onder andere), die niet eenzydig-propagandistisch kan zyn (van de centr. organisatie naar de bedryfsraden maar ook omgekeerd) met immer groeiende verantwoordelykheid en immer konkretere opdrachten. De objektief gegeven aard en de objektief gegeven verschillende aspekten van die aktie te onderzoeken en te bepalen is het werk van de bestaande organisaties van de voorhoede in het licht van de vroegere en de huidige ontwikkeling van den klassenstryd. Zy kan zich niet handhaven als verkondiger (onbaatzuchtig, zonder over te gaan tot het bewust o peischen van machtsposities als verdomde plicht) van een idee die op dit oogenblik en heel zeker over een heel lange periode een byna absolute waarde mag hebben, maar in zichzelf het alfa en het omega van den klassenstryd niet moet en niet kan zyn.

Zulks moet erkend en onder het oog gezien worden om zyn positie in konkrete aktueele problemen te bepalen. Wie dit bewust (om opportuniteits redenen) nalaat, doet aan demagogie. Wie het onbewust doet, begaat een grove fout én tegenover de organisatie-zelf én tegenover den klassenstryd in 't algemeen. Op den hoop toe dient genomen en wel overwogen alle risiko van "verrotting", "verraad", enz., die des te gemakkelijker intreden en waarvan men des te minder zal kunnen weerstand bieden, indien men de dingen niet in hun reëel uitzicht heeft willen beschouwen, indien men het karakter van zyn eigen organisatie heeft willen over het hoofd zien of ontstellen

L.B.

oooooooooooooooooooooooo

Als er één ding met stelligheid kan beweerd worden over den uitslag der gemeenteverkiezingen dan is het wel dat het regeeringsblok versterkt uit den strijd gekomen is. Wanneer we zeggen : "uit den strijd" dan gebruiken we die uitdrukking maar als een geijkte term die hier nauwelijks nog kan toegepast worden, want de heeren-leiders der drie groote politieke partijen in België hebben hun onderscheidelijke verkiezingskampanjes op een zoo hoffelijke manier doen voeren als wel zeker nog nooit te voren gebeurd is. Zij schijnen dus inderdaad verwacht te hebben dat de uitslag der verkiezingen het voortzetten en de ontwikkeling der huidige samenzweerders-politiek van de drieledige regeering niet onmogelijk zou maken, zij hebben daarop gerekend, en alleen daarom hebben ze elkaar gespaard in een mate die op den duur het kiezerskorps verdacht kon doen voorkomen. Zeker drong de noodzakelijkheid van een dergelijke politiek zich op, want eens dat die heeren inzagen dat er, onafhankelijk van hun wil, weinig gevaar bestond voor de ontwrichting van hun bondgenootschap, was het ook duidelijk dat zij nuh aktie slechts te richten hadden op het behoud der onderscheidelijke posities, behoud dat het voortbestaan en de versterking van het nationaal bondgenootschap verzekerde. Heel dit optreden wordt duidelijk en doorzichtbaar wanneer men het beschouwd vanuit het gezichtspunt dat op het huidige oogenblik de bourgeoisie zich als eerste doeleind de versterking van de staatsmacht gesteld heeft en dat, zooals de zaken er tegenwoordig in België voorstaan, die versterking op de zekerste en de beste manier doorgevoerd wordt met de daadwerkelijke medeplichtigheid van de sociaal-demokratie. De politieke ontwikkeling van den Belgischen binnenlandschen toestand is nog niet de richting ingegaan van de diktatuur van één partij van uiterst rechts, die richting wordt echter voorbereid door de samenwerking der groote politieke partijen in den zin van het versterken der staatsmacht, der burgerlijke autoriteit, iets wat op zichzelf niets meer en niets minder beteekent dant het inluiden van den direkten aanval op de arbeidersklasse met het oog op haar volledige onderdrukking en verknechting.

Dat Rex en V.N.V. het tegendeel van een sukses geboekt hebben is een feit waar we hier niet zoo lang hoeven bij stil te blijven staan. Het spreekt vanzelf dat de bourgeoisie, die politiek op de hoogte is en de huidige regeering niet alleen steunt maar vanzelfsprekend in de hooger aangeduide richting steeds voortdrijft, het fascisme voor het oogenblik achteruit houdt. Er dient echter op gewezen dat in België dit fascisme hoegenaamd niet verslagen is, dat er op ieder oogenblik nog roet in't meel van de huidige drieledigheidspolitiek der bourgeoisie kan vallen, en dat dan onmiddellijk de verslagenen van't oogenblik terug aan de orde van den dag zullen komen. Intusschen is de teruggang van uiterst-rechts niet alleen te wijten aan het optreden der bourgeoisie. Heel zeker dient de houding der klein-burgerij mede in beschouwing getrokken wil men een min of meer volledige kijk op de oorzaken van die nederlaag krijgen. Voor wat betreft stemmen-aantal zijn die bewegingen immers toch veruit in de eerste plaats op de klein-bourgeoisie aangewezen, en wanneer deze in't geval der gemeenteverkiezingen in dien zin te kort is geschoten ligt dit wel aan den aard der internationale gebeurtenissen die de verkiezingen onmiddellijk vooraf waren gegaan. De pro-Duitsche politiek van Rex en V.N.V. heeft hen dezen

keer in een slecht vaarwater gebracht. Doch de middenstand reageert in dergelijke omstandigheden telkens meer op stemmingen dan op inzichten en overtuigingen en een paar weken uitstel zou waarschijnlijk het aantal zetels der fascistten al veel aanzienlijker hebben gemaakt.

Belangrijker voor ons echter is het optreden der arbeidersklasse in de verkiezingen. Het is niet te ontkennen dat zij achter de B.W.P. geschaard is gebleven. Zij heeft noch op de lijsten der K.P., noch blanko gestemd, dit stellen we vast wanneer we den uitslag in groote trekken karakteriseren willen. Dat zij niet "kommunistisch" gestemd heeft wekt niet de minste verbazing bij wie de jarenlange avonturierspolitiek der stalinisten, die zich buiten het dienen der Russische imperialistische belangen geen enkel ander doel stellen, iets of wat meegemaakt heeft. Wat echter veel belangrijker is voor ons, is de vaststelling dat de arbeidersklasse "verkiezingsgezind" gebleven is, dat het blanko-stemmen vrijwel nergers ook maar van eenige beteekenis was, er dan nog van afgezien van welke zijde dergelijk blanko-stemmen desgevallend komen zou.

Hoe wij er ook over oordeelen mogen, de arbeidersklasse hecht nog altijd waarde aan haar "stem", en, zoo ze niet voor de B.W.P. stemt omdat zij deze partij haar vertrouwen schenkt, dan stemt ze er wel voor omdat zij zich absoluut tegen de andere, rechtsche partijen uitspreken wil daar waar haar daartoe de gelegenheid gegeven is. De arbeidersklasse heeft gevoeld te moeten stemmen, te moeten kiesen, en dat ze de éene partij boven de andere verkozen heeft, is volgens ons niet alleen als een verdienste aan te rekenen, maar ook als een daad waarmee op zichzelf rekening gehouden moet worden, want een klasse-reaktie negeert men niet. Dat zij zich, niet-tegenstaande haar geaverk aan geloof in de B.W.P. toch nog achter die partij geschaard heeft is ontegensprekelijk aan te schrijven als een uiting van het primair inzicht dat de arbeidersklasse aan haar organisaties doet kleven omdat zij voelt dat zij daardoor haar eigen machtspositie voor een onmiddellijke ineensorting vrijwaart.

Intusschen is het duidelijk dat indien de bourgeoisie er in gelukt haar huidige politiek door te voeren, de handhaving der machtsposities van het proletariaat op den duur toch niet meer zonder direkten klassenstrijd van de zijde der arbeidersklasse ook maar in zekere mate zal kunnen verzekerd worden. De aanval op het statu-quo, op het latent spanningsevenwicht tusschen de twee klassen, zooals het sinds den wereldoorlog bestaat, is door de bourgeoisie ingezet, is haar ten andere door de economische en internationale politieke omstandigheden voor de onmiddellijke toekomst opgedrongen. Die aanval der bourgeoisie moeten we beschouwen in verband met de wijziging die in alle West-Europeesche democratische staten in de houding der reaktie ingetreden is, wijziging op haar beurt bepaald door den verbijsterenden politieken en ekonomischen groei van het Duitsche Rijk. De voorbereiding van den komenden oorlog eischt ook van de nu nog democratische staten de absolute heerschappij van de bourgeoisie, het onmiddellijk afbouwen der ekonomische veroveringen van het proletariaat, de verplettering der arbeidersklasse als politieke machtsfaktor.

Het is te voorzien dat de arbeidersklasse op dezen grootscheepschen aanval zal reageeren. Om den tegenaanval echter tot een goed eind te voeren zal zij buiten haar organisaties moeten treden en zelf de leiding van den strijd in handen nemen. En dat zij zich daartoe nog machtig genoeg

en eensgezind genoeg zal voelen, zal ¹²niet zijn ondanks de verkiezingen, wel integendeel!

D.

DE NEDERGANG DER ANTI-OORLOGSLIGA.

Wanneer we in België rond ons kijken en eens nagaan wat er zooal bestaat aan oppositie-groepeerings in den schoot der arbeidersbeweging, dan zijn we verplicht vast te stellen dat er, van al de strekkingen die we er in vertegenwoordigd vinden, slechts een paar over de middelen beschikken om er een weekblad op na te houden. Onder deze uitzonderlijk bevoorrechten bevindt zich de anti-oorlogsliga. Doch hoe lang zal dat nog duren? Vooral nu, na het optreden der Liga in de kritische Septemberdagen, na deze houding die juist door velen onder degenen die men "aktieve pacifisten" zou kunnen noemen als een lamentabel spektakel bestempeld wordt, heeft men redenen genoeg om aan de gegrondheid van 't optimisme van Liebaers te gaan twijfelen. "We zullen" zegt hij in zijn blad van 8 Oct. "nu met meer recht en met meer gezag tot de bevolking kunnen spreken". Wij willen ons niet afvragen met wien Liebaers den spot drijven wil, maar den nadruk leggen op de overtuiging dat de kapitulatie der Anti-Oorlogsliga, op 't oogenblik dat zij de éénige beslissende daad te stellen had die heel de basis van haar programma vormt, het verval harer beweging integensprekelijk op beslissende wijze bespoedigen zal. En betreuren doet we het niet, integendeel! Doch eens te meer moeten we daar onmiddellijk aan toevoegen dat onze kritiek tegenover die organisatie zich niet beperken mag tot het aanklagen van het "verraad" dat zij aan haar eigen programma gepleegd heeft. Het feit dat de A.O.liga haar beruchte leuze "Neen!" op zak gestoken heeft juist op het oogenblik dat zij kon toegepast worden en haar leden aanzette hun mobilisatie-bevel tegen ransel, geweer en kogels te gaan omzetten, loont op zichzelf de moeite niet om er bij stil te blijven staan. Naar aanleiding van dit feit heeft het echter wel een zekere waarde om op het wezen, den rol en de ontaarding dezer beweging te wijzen en aan te toonen dat de A.O.liga op grond harer politieke stellingen al lang de contra-revolutionnaire richting ingeslagen is.

Van het oorspronkelijk karakter der A.O.liga, die evenwel pas acht jaar oud is, blijft zoowat niets meer over. Na haar ontstaan buitengewoon vlug gegroeid voor wat betreft getalsterkte, bereikte zij als jonge, onevenwichtige organisatie, die er in gelukt was een belangrijk gedeelte der Vlaamsche anti-oorlogsgezinde en anti-kapitalistisch-voelerde jeugd tot zich te trekken, al gauw haar hoogtepunt als massa-organisatie, om dan even spoedig te ontaarden tot een reeks van groepjes onder leiding van een bestuur dat zich slechts tot doel stelt om langs deze organisatie om, zijn invloed bij de B.W.P. meer gewicht te kunnen bijzetten, en daer voor doeleinden die veeleer een persoonlijk dan een algemeen-politiek karakter hebben. Nu zijn die snelle groei, die ontaarding en die even vlugge nedergang op zichzelf niet verbazingwekkend voor wie zich de moeite getroosten wil de zaken nuchter te beschouwen. Het spontaan toetreden tot de A.O.liga in haar beginperiode van 't beste gedeelte der proletarische jongeren is wel geen onbegrijpelijk verschijnsel geweest voor degenen die vaststelden hoe zij heelemaal tegemoet kwam aan de verzuchtingen der jongere elementen der arbeidersklasse. Zij wist toch de revolutionnaire stemming lichaam te geven, door het propageeren van een paar leuzen in 't midden te stellen van een daadwerkelijke aktiviteit, die vanzelfsprekend aan de algemeene behoeften tot strijd der jongeren beantwoordt. Wie herinnert

zich de parade-marschen der groote groepen blauwhemden niet meer ? Psychologisch ligt de verklaring dus voor de hand voor wat betreft den aanvang. 't Verder verloop echter heeft een politiek karakter, want het staat vast dat de ontwikkeling der A.O.liga gedoemd was tot een plotseligen stilstand die tegelijkertijd haar nedergang zou inluiden en dit tengevolge van den algemeenen toestand der arbeidersbeweging, zooals hij trouwens toen ook al lang was. De Liga droeg inderdaad 't karakter die alle jeugd-organisaties kenmerken wanneer zij in hun ontstaan geen aanleuning gezocht hebben van een politieke organisatie waarvan 't programma min of meer beantwoordt, zij 't maar als vertrekpunt, aan 't doel dat zij zich stellen. Haar programma stond in 't teeken der absolute onrijpheid, terwijl geen enkele arbeiderspartij genoeg revolutionnair fut in zich had om ook maar eenigszins te kunnen beantwoorden aan de eischen die in dit opzicht gesteld werden. En zoo zijn dan politiciers als Spaak en Liebaers in de gedaante van blauwhemden op de proppen gekomen. Om te trachten die organisatie ongeschikt te maken aan belangen die met het vuur van 't jeugddidealisme bitter weinig te doen hadden. Van een massa-organisatie is de Liga dan een groepje geworden onder leiding van een mensch wiens eerste bekommernis er in bestaat zich te doen gelden, en haar pover programma, dat nochtans voor haar vroegere leden zooveel beteekende, is, in plaats van uitgebouwd te worden, verschrompeld tot een politieke, reformistische tendenz die met revolutionnair optreden niets meer te maken heeft.

Het ligt niet in onze bedoeling hier te trachten de politieke bijbedoelingen te belichten die Liebaers leiden in 't bepalen der huidige politieke richting der A.O.Liga. Beperken wij er ons integendeel bij haar beslist kontra-revolutionnair karakter aan te toonen zooals het tot uiting komt in de algemeene trekken die Liga-Sinjaal kenmerken. Dan zijn we verplicht in de eerste plaats vast te stellen dat van de meest dringende problemen die zich voor de arbeidersbeweging stellen, in dat blad eigenlijk geen spoor te vinden is. Heel het zoogenaamd opklaringswerk bepaalt zich bij een ontzettende verwarrende overname van theoretische bijdragen uit andere bladen en tijdschriften van zoo een uiteenlopend karakter als men zich maar eenigszins indenken kan. Voegen we daar aan toe dat die bijdragen dan ofwel de dienstweigeringsbeweging aangaan, ofwel...kritiek op Rusland uitbrengen, maar vooral dan dit laatste, terwijl het er minder op aankomt wat die kritiek zegt als ze maar aanvalt. Met deze vaststelling willen we natuurlijk de IIIe Internationale niet verdedigen, doch wel de Liga aanklagen en karakteriseeren als een opportunistisch agitatie-blaadje waarbij het niet om opbouwende propaganda te doen is, maar wel om ten allen prijze een politieke invloed uit te oefenen. Zoo bestaat dan de hoofdschotel, of beter nog de eenige schotel van "Liga-Sinjaal" er in de Stalinisten op alle mogelijke oppervlakkige manieren aan te vallen, én de fascistten, én den traditioneelen vleugel van de B.W.P.- Van der Velde, de Brouckère & Co- én, ten slotte, sporadisch.. de kapitalistische trusts. Het spreekt vanzelf dat een dergelijke vaststelling al volstaat om een groepeerings, die een zoo zware verantwoordelijkheid op zich neemt van als voornaamste punt van haar programma het propageeren der oorlogsdienstweigerings te stellen, definitief te veroordeelen. Kontra-revolutionnair is die houding beslist, dit is duidelijk wanneer men daarbij bedenkt dat door een dergelijk optreden de verwarring niet alleen bewust in de hand gewerkt wordt, maar ook toch nog ettelijke aktieve en strijdlustige kameraden in 't vaarwater der B.W.P. gehouden worden en aldus elementen wegvallen waaraan de arbeidersbeweging op 't oogenblik zulk een dringende behoefte heeft.

Een organisatie die, als de Liga, over zoo weinig invloed beschikt op de massa, en daarbij van meening is dat de arbeidersbeweging de verdediging van den vrede langs den weg der oorlogsdienstweigering op zich nemen moet, heeft tot plicht alle grondvraagstukken die zich voor 't proletariaat stellen als dusdanig te erkennen en ter onderzoek op de dagorde te stellen, haar opvattingen te propageeren en te verdedigen in verband met deze problemen en aldus de massa te overtuigen. Doet zij dat niet, dan schiet zij te kort; doch treedt zij daarbij buiten haar toegewezen rol, doet zij aan bluff- en verstompingspolitiek, vervalt zij tot een opportunistische agitatie dan beteekent zij voor de klasse een direkt gevaar te meer, dat ten scherpste dient aangevallen. Intusschen zijn we gewaard dat de Liga, noch onder de leiding van Liebaers noch onder die van wie ook; het oorlogsprobleem op ernstige wijze stellen zal, want eens dat zoiets zou gebeuren, viel er aan het resultaat niet meer te twifelen: de Liga zou zich ontbinden tengevolge van het inzicht harer leden dat de propaganda voor den vrede en de strijd tegen den oorlog slechts onderdeelen zijn van den proletarischen klassenstrijd en hun werkelijk beslag pas zullen krijgen wanneer 't proletariaat tot het bewustzijn zal gekomen zijn dat het zelfstandig den strijd tegen 't kapitalisme op alle gebied en onder alle omstandigheden moet voeren en dat met het oog op de verovering der macht.

.....WAT WENSCHEN ONZE SOCIALISTEN NOG MEER OM FRANCO-SPANJE ALS
BESCHAAFDE MOGENDHEID TE ERKENNEN?

We hebben herhaaldelyk en nadrukkelyk by verschillende gelegenheden aangetoond hoe de republikeinsche (nauwelyksch nog democratische) reaktie in Spanje tekeer gaat tegen alwat revolutionnair denkt en optraedt of tegen wat nog maar een bedreiging in dien zin beteekent voor de zich oprichtende en handhavende staatsmacht.

Hoe zulks onder fascistisch bewind geschiedt moge ten kleinste deele blyken uit een kort uittreksel uit Bernanos' boek: "De Kerkhoven onder de maan". Schryver is royalist en aanhanger van de katholieke Kerk. Hy woonde op Majorca van voor 1936. en heeft er alles kunnen nagaan. Het dient opgemerkt dat Majorca vroeger geen politiek leven, dus geen revolutionnair-aktieve elementen kende. Zyn boek is een aanklacht tegen de geestelykheid medeplichtig aan de beestachtige praktyken van het fascisme.....

"Ik weet het Ge zult me niet laten voortgaan. Hoeveel doden? Vyftig? Honderd? Vyfhonderd? Het cyfer dat ik ga vernoemen werd opgegeven door een van de leiders van de Palmesaansche terreur. De schatting van het volk is heel verschillend. Om het even. Begin Maart 1937, na zeven maanden burgeroorlog telde men drie duizend van die moorden. Zeven maanden maken tweehonderd en tien dagen, hetzy gemiddeld vyftien terechtstellingen daags. Laat me toe er aan te herinneren dat het kleine eiland gemakkelyk van het eene eind naar het andere op twee uren tyds kan doorkruist worden. Een nieuwsgierig automobilist zou dus gemakkelyk, ten koste van een beetje vermoeienis, de weddenschap kunnen aangaan hebben vyftien slecht denkende hoofden te zien openspatten. Deze cyfers zyn geen geheim voor Mgr. de bisschop van Palma....." in een dag/
oooooooooooooooooooo

STEUN AAN HET BULLETYN.

W. 40.fr. P.F. 5.fr. T. 20.fr. D. 20.fr. V.O. 20.fr. D.B. 15.fr.
V.R. 50.fr. P. 20. fr.